

Statenmededeling

Onderwerp

Motie M55a-20224 'Vitaal Platteland' - uitwerking

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS: 6319783

PS: 6352700

Programma

Landbouw en Voedsel

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De wijze waarop Gedeputeerde Staten uitvoering geven aan motie vitaal platteland (M55a-2024)

Aanleiding

In de motie [M55a-2024 Vitaal Platteland](#) van 5 april 2024 hebben uw Staten ons college verzocht een inventarisatie en analyse te maken van de belangrijkste knelpunten en mogelijke oplossingen voor een vitaal platteland. Geconstateerd wordt dat op het platteland sprake is van complexe en samenhangende opgaven waarvoor een traditionele, thematische aanpak niet meer volstaat. Deze statenmededeling presenteert de uitkomsten van deze inventarisatie en analyse, gebaseerd op feiten uit de Brabantse Monitor Brede Welvaart, aanvullende onderzoeken en bronnen en interviews en werksessies met provinciale medewerkers. Hiermee beschouwen wij motie M55a-2024 als afgedaan.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten geven invulling aan de motie vanuit de uitvoerende rol die zij heeft zodat Provinciale Staten hierover kunnen kennisnemen vanuit hun controlerende rol.

Rollen en belangen

Om uitvoering aan de motie te geven hebben wij Haskoning gevraagd te onderzoeken wat de belangrijkste kansen en knelpunten voor een vitaal platteland zijn. Haskoning heeft aan de hand van het concept 'Brede Welvaart' een analyse gemaakt. Brede Welvaart beziet verschillende thema's die van belang zijn voor een vitaal platteland in samenhang. Denk daarbij aan gezondheid, arbeid en vrije tijd, onderwijs, ecosystemen en biodiversiteit,

materiële welvaart, welbevinden, cultuur, mobiliteit, veiligheid, milieu en klimaat, wonen en sociale samenhang. Op basis van het zo verkregen beeld is gekeken naar de opgaven uit de motie: waar zitten knelpunten, waar liggen kansen en hoe verhouden deze zich tot bestaand beleid van de provincie. De bijlage bij deze Statenmededeling bevat de resultaten van dit onderzoek.

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS : 6319783

PS : 6352700

Kernboodschap

1. *Inwoners van het platteland ervaren gemiddeld een hogere brede welvaart dan stedelingen.*

Inwoners op het platteland ervaren een hogere brede welvaart (74% van de inwoners) dan stedelingen (69%) en zijn over het algemeen vaker tevreden over hun mentale en fysieke gezondheid dan in de stad. Ook blijkt dat plattelandsbewoners zich sterker verbonden voelen met hun buurt dan inwoners van de stad.

2. *Inwoners van het platteland ervaren verschillende uitdagingen*

Voorzieningen, zoals basisscholen, nemen sterker af dan in stedelijke gebieden, betaalbare woningen zijn schaars en jongvolwassenen op het platteland zijn minder tevreden over de bereikbaarheid dan in de stad. Daarnaast zijn er zorgen over mogelijke gezondheidseffecten van landbouw en neemt de vergrijzing sneller toe dan in steden. De lokale economie staat onder druk door arbeidstekorten, een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat en een tekort aan geschikte werklocaties. De agrarische sector kampt met economische onzekerheid, complexe regelgeving en toenemende criminaliteit, waarbij de welvaart van boeren sterk verschilt per sector.

3. *Uitdagingen zijn complex, hebben onderlinge samenhang en beïnvloeden elkaar wederzijds.*

De ontwikkelingen op het platteland hangen onderling samen en beïnvloeden elkaar wederzijds. Zo kan het teruglopen van voorzieningen ertoe leiden dat jongeren het platteland verlaten. De huidige woningvoorraad sluit onvoldoende aan bij de woonwensen van jongeren, ouderen en arbeidsmigranten. Dit vergroot de arbeidstekorten en draagt bij aan een toenemende vergrijzing. Toenemende arbeidstekorten kunnen vervolgens negatieve effecten hebben op de lokale economie, wat op termijn opnieuw kan bijdragen aan het verdwijnen van voorzieningen. Het blijft echter complex om volledig inzicht te verkrijgen in de onderlinge samenhang tussen de verschillende factoren en in de wijze waarop deze elkaar beïnvloeden, mede omdat hierover onvoldoende op het platteland toegesneden data beschikbaar is.

4. *Alle overheidslagen spelen een -uiteenlopende- rol in het bewerkstelligen van een vitaal platteland. Vaak hebben gemeenten daarbij de primaire verantwoordelijkheid.*

Sommige van de bovengenoemde aspecten worden sterk beïnvloed door landelijk beleid, bijvoorbeeld de regelgeving ten aanzien van de landbouw. Gemeenten of waterschappen zijn eerstverantwoordelijk voor een aantal opgaven. Zo zijn de gemeenten primair verantwoordelijk voor de leefbaarheid. De provincie onderneemt echter ook al vele acties op dat gebied. Zo wordt er voor het platteland ingezet op de leefbaarheid in dorpen en mobiliteit en bereikbaarheid. Daarnaast zet de provincie in op voldoende beschikbaarheid van woningen, gezondheid, een gezonde en groene leefomgeving, behoud van jongeren, veiligheid, lokale economie en een duurzame en vitale agrarische sector. Daarmee kan worden geconcludeerd dat de verschillende opgaven op het platteland goed in beeld zijn bij de provincie en zij op allerlei wijzen, zoals bijvoorbeeld in de Dorpenstrategie, de samenwerking zoekt met de gemeenten om deze te adresseren.

5. *Het bewerkstelligen van een vitaal platteland kan worden versterkt door de samenhang tussen thema's en samenwerking tussen overheden beter vorm te geven.*

Zoals geconcludeerd in de bijlage zet de provincie reeds in op een groot deel van de opgaven die in de motie zijn benoemd. Ondanks de vele inspanningen is het niet altijd bekend in hoeverre deze zijn toegesneden op de specifieke uitdagingen van het platteland. Ook kan de samenhang in aanpak worden versterkt. De vele initiatieven zorgen soms voor losse sporen, gaten of juist overlap. Het versterken van de samenhang kan bijvoorbeeld aan de hand van een integrale gebiedsgerichte aanpak gericht op brede welvaart ten behoeve van een vitaal platteland. Een betere samenwerking met en tussen gemeenten kunnen we bereiken door aansluiting bij Brabantmakers, het platform voor Brabantse overheden om kennis te delen en ervaring uit te wisselen. Onder deze vlag worden bijvoorbeeld kennissessies, webinars en digitale informatie-uitwisselingen georganiseerd.

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS : 6319783

PS : 6352700

Consequenties

De uitgevoerde analyse geeft ons college een goed inzicht in de vitaliteit van het Brabantse platteland. Ook hebben wij een beter zicht op waar de provincie haar rol beter zou kunnen invullen. Samenhang tussen onze activiteiten en samenwerking met vooral de gemeenten zijn hierbij sleutelwoorden.

Dit doen we onder meer door aan te sluiten bij Brabantmakers, een gezamenlijk initiatief van de Vereniging Brabantse Gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Wij voelen ons aangemoedigd verbeteringen aan te brengen en

betrekken deze inzichten bij de (verdere) uitwerking van de verschillende beleidsvelden en de daaruit voortvloeiende uitvoering.

Datum

30 juni 2026

Documentnummer

GS : 6319783

PS : 6352700

Europese en internationale zaken

N.v.t.

Communicatie

Geen actieve communicatie

Vervolg

Op dit moment voeren we de activiteiten uit zoals aangegeven en starten we op dit onderwerp geen nieuwe activiteiten op.

Bijlagen

- Rapport: Op weg naar een Vitaal Platteland Noord-Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA